

Genel Değerlendirme

Geçtiğimiz Rapor döneminden bu yana küresel risk iştahında bir miktar iyileşme gözlenmekle birlikte genel olarak küresel piyasalardaki oynaklık devam etmektedir. Bu doğrultuda, gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye akımları da dalgalı seyrini sürdürmüştür. Son yıllarda alınan makroihtiyati önlemler ve mali disiplinin devamı ekonomimizin küresel şoklara karşı dayanıklılığını güçlendirmiştir. Bu çerçevede, küresel sermaye akımlarındaki yüksek oynaklığa rağmen son dönemde Türkiye ekonomisi istikrarlı olarak büyümeye devam etmiştir.

Türkiye ekonomisine ilişkin yakın dönem makroekonomik gelişmeler finansal istikrar açısından genel olarak ılımlı bir tablo çizmektedir. 2015 yılında beklentilerin üzerinde bir büyüme performansı gözlenirken, yurt içi ekonomiye ilişkin üretim ve tüketim dinamikleri, bu performansın 2016 yılında da devam edeceğine işaret etmektedir. Enflasyonun resmi yıl sonu tahminleri doğrultusunda ilerlediği gözlenmektedir. Kamu maliyesindeki disiplin devam etmektedir. Dış ticaret hadlerindeki olumlu gelişmelere ve makroihtiyati politikaların da etkisiyle tüketici kredilerinin ılımlı seyrine paralel olarak cari dengede iyileşme devam etmektedir. Cari açığın finansmanı ağırlıklı olarak doğrudan sermaye yatırımları ve diğer uzun vadeli kaynaklarla sağlanmıştır.

Hanehalkı finansal kaldıraç (yükümlülük/varlık) oranı gerilemeye devam etmektedir. Bireysel kredi büyüme hızı ılımlı seyrini sürdürürken, hanehalkı varlıkları büyük oranda mevduat ve emeklilik yatırım fonları kaynaklı olarak artış göstermiştir. Bu doğrultuda, hanehalkı borçluluğu makul ve sürdürülebilir düzeylerde seyretmektedir. Reel sektör borçluluğunda özellikle kur artışı kaynaklı sınırlı bir artış gözlenmektedir. Ancak, bu süreçte YP kredi vadelerinin uzaması ve YP kredi kullanımının risk yönetiminde daha başarılı olan büyük ölçekli firmalarda yoğunlaşması reel sektörün döviz kuru kaynaklı risklere maruz kalma ihtimalini azaltmaktadır. Hanehalkı kesiminde olduğu gibi firmalar kesiminde de basiretli borçlanmaya dikkat edilmesi ülkemiz ekonomisinin küresel dalgalanmalara karşı dayanıklılığını artıracaktır.

Kredi büyüme oranlarındaki ılımlı seyir devam etmektedir. Tüketici kredilerinin risk ağırlıklarına dair yapılan düzenlemeler, ücret gelişmeleri ve finansal koşullarda yaşanan iyileşmeler önümüzdeki dönemde kredi büyümesini destekleyebilecektir. Bununla birlikte, sıkı para politikası duruşunun ve makroihtiyati politika çerçevesinin katkısıyla yıllık kredi büyümesinin makul düzeylerde devam edeceği öngörülmektedir.

Bankaların tahsili gecikmiş alacak (TGA) oranındaki yukarı yönlü eğilimin son dönemde bireysel krediler ve KOBİ kredileri kaynaklı olmak üzere yataylaştığı görülmektedir. İktisadi faaliyetlerdeki ılımlı seyrin devam etmesinin kredi risk görünümünü iyileştirmesi beklenmektedir. Bununla birlikte, sektörel gelişmelerin yakından takip edilmesi önem taşımaktadır.

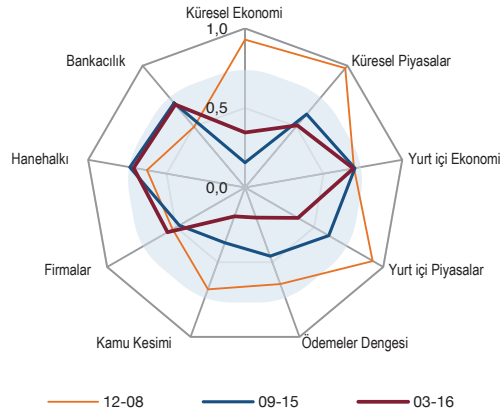
Küresel finansal piyasalarda önemli dalgalanmaların yaşandığı son altı aylık dönemde bankaların yurt dışından kaynak temininde sorunsuz devam ettikleri

gözlenmiştir. Dış kaynak kullanımı azalmakla birlikte olumlu borçlanma maliyetleri ile borçlanma vadelerindeki uzama, bankaların yurt dışı kaynaklara erişimindeki olumlu seyre işaret etmektedir. Yurt dışı kaynaklarda uzun vadeli kullanımı teşvik eden makroihtiyati politikalar, dış borçların vadesini uzatmak suretiyle, bankaların küresel piyasalardaki olumsuz gelişmelere karşı olan duyarlılığını azaltmaktadır. Bankalara tahsis edilen depo limitleri ile TCMB'de bulundurulmuş döviz ve altın varlıklarının toplamının sektörün kısa vadeli borçlarını fazlasıyla karşılaması, bankaların kısa vadede de yeterli likidite tamponlarına sahip olmasını sağlamaktadır.

Bankaların sermaye yeterlilik oranlarında 2015 yılının son çeyreğinden itibaren iyileşme gözlenmiştir. Basel Komitesi tarafından koordine edilen Düzenleme Tutarlılığı Değerlendirme Programı (RCAP) kapsamında da ülkemiz risk bazlı sermaye düzenlemeleri ve likidite düzenlemeleri açısından tam uyumlu bulunmuştur.

Bu değerlendirmeler çerçevesinde, ülkemizde finansal istikrara ilişkin gelişmelerin şematik yansımalarına aşağıdaki makro gösterimde yer verilmiştir. Buna göre son altı aylık süreçte, küresel ekonomi, yurt içi piyasalar, ödemeler dengesi ve kamu kesimi gelişmelerinin finansal istikrar üzerinde belirleyici olduğu görülmektedir. Küresel ve yurt içi piyasalar ile birlikte ödemeler dengesi ve kamu kesimlerinin finansal istikrara olumlu yönde katkı yaptığı değerlendirilmektedir.

Finansal İstikrarın Makro Gösterimi ^{1,2}

(1) Merkeze yaklaşma ilgili sektörün finansal istikrara yaptığı katkının olumlu yönde arttığını ifade etmektedir. Analiz her bir alt sektörün kendi içinde tarihsel olarak karşılaştırılmasına yöneliktir. Sektörler arası karşılaştırma, yalnızca merkeze göre bulunulan konumda meydana gelen değişimin yönü çerçevesinde yapılabilir.
(2) Finansal istikrarın makro gösteriminde kullanılan metodoloji için bkz. FIR 13, Kasım 2011-Özel Konu IV.10.